

Europas fremtid

– e t d a n s k b u d

REGERINGEN • AUGUST 2001

Europas fremtid

– et dansk bud

REGERINGEN • AUGUST 2001

**Europas fremtid
– et dansk bud**

August 2001

Omslag: Merete Allen Jensen
Tryk: Schultz Grafisk A/S

Publikationen kan bestilles hos:

Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K
Danmark

Telefon: 33 92 00 00
Telefax: 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Internet: www.europasfremtid.dk

23. august
2001

Forord

Det er bedst at være aktiv

I maj fremlagde regeringen hvidbogen om de mulige udviklingslinjer for Europas fremtid.

Nu fremlægger vi i dette skrift vores europapolitik – regeringens politiske bud på fremtidens Europa og Danmarks placering heri.

Vi finder i regeringen, at det er tid at samle os i Danmark for at varetage vores fælles fremtid på den mest aktive måde. Og dermed foretage de nødvendige til- og fravalg.

Danmark er en del af Europa og Europa er en del af Danmark, men også kun en del.

Sammen med snart sagt alle europæiske lande ønsker vi ikke at fremme et Europas Forenede Stater. Men vi tror på et Europa, der bygger på nationale stater og som giver os en unik blanding af mellemstatsligt samarbejde, hvor det er mest praktisk, og integration, hvor det er nødvendigt. Vi har den ambition, at det europæiske samarbejde kan blive en hovedkraft til gavn for alle medlemslandene for befolkningerne og for den større verden.

Men vi har også brug for klarhed – klarhed over, hvad vi skal tage os af i fællesskab i det europæiske samarbejde, og hvad

hvert enkelt land naturligvis skal have som national hovedopgave.

Vi ønsker, at Europa yder sit aktive fællesbidrag på verdensscenen – netop i kraft af vores tættere samarbejde. Fordi næppe andre kan løfte den opgave, men også fordi vi deler en række fælles værdier i vores del af verden, som kan blive et positivt afsæt for en bedre global udvikling.

Vi står overfor tre hovedopgaver, vi skal tage fat på – opgaver, som giver kolossale muligheder for en bedre fremtid for os alle: Et helt Europa gennem de kommende års udvidelse af medlemskredsen. Et bedre Europa gennem et mere gennemsigtigt og åbent samarbejde indadtil - og et aktivt Europa, der kan sætte den globale dagsorden.

Det danske formandskab for EU i efteråret 2002 bliver en stor forpligtelse, men også en stor national opgave i det fælles samarbejde.

Det er vort håb, at så mange som muligt vil deltage i debatten om et aktivt Danmark i et helt og bedre Europa.

Et aktivt Danmark i et helt og bedre Europa

Regeringen fremlagde i foråret en hvidbog over de udviklingsmuligheder, der tegner sig for Europa og Danmarks placering heri. En række linier ligger foran os, og debatten er i fuldt sving i Europa. Regeringen vil med udgangspunkt i hvidbogens afdækning af de forskellige udviklingsretninger og -muligheder her give sit bud på Europas fremtid – i overensstemmelse med de danske interesser og med de bredere europæiske og globale interesser, som vi ser for Danmark.

Europa forandrer sig hastigt. I alle medlemslandene inden for EU er reformarbejdet i gang, og flere millioner nye jobs blevet skabt sidste år. Mange nye medlemslande vil i de kommende år tilslutte sig EU. Samarbejdet bliver udvidet også på det forsvars- og sikkerhedspolitiske område. En helt ny vej til at samarbejde i EU blev født sidste år på Det Europæiske Råds møde i Lissabon. Metoden indebærer ikke ny regulering, men at man sammenligner landenes resultater for at lære af hinanden og finde ”den bedste praksis” – til gavn for vore befolkninger.

Vi står overfor et meget enkelt spørgsmål: Ønsker vi at deltage i de forandringer, påvirke deres retning, nyde godt af de fælles resultater? Eller ønsker vi at gå en anden vej?

Vi finder i regeringen, at det er tid til at samle os for at varetage vores fælles fremtid på den mest aktive måde.

Danmark og vore partnere her i Europa og på globalt plan er i dag så sammenvævede i gensidig økonomisk afhængighed, i sikkerhedsmæssig afhængighed og i miljømæssig afhængighed, i bekæmpelse af kriminalitet og håndtering af de store forskelle mellem rige og fattige lande i verden, at der ikke er noget bedre alternativ til et aktivt dansk medlemskab af den Europæiske Union.

* * *

I Danmark er der en levende, men ikke ukritisk interesse for EU. Alle respekterer de danske folkeafstemninger. Men det er ikke det samme, som at danskerne efter den seneste folkeafstemning om euroen nu vender ryggen til Europa. Tværtimod.

Danmark har fundamentale interesser, politisk og økonomisk, som medlem af EU. Vores indflydelse er langt større i selskab med vore partnere, end hvis vi står alene.

Danmark er en del af Europa. Europa er en del af Danmark – men også kun en del! Vi deltager og skal deltage aktivt på solidarisk måde – men vi ønsker også at sikre vores handlekraft og beslutningskraft om at forme den afgørende hoveddel af vores velfærdssamfunds udvikling, som ene og alene må og skal bero på os selv.

Denne grundholdning er den danske regerings. Den grundholdning tror vi også deles af langt de fleste befolkninger og regeringer i Europa.

Sammen med snart sagt alle europæiske lande ønsker vi ikke at fremme et Europas Forenede Stater. Men vi tror på et Europa, der bygger på nationale stater, og som giver os en unik blanding af mellemstatsligt samarbejde, hvor det er mest praktisk, og integration, hvor det er nødvendigt. Vi tror på, at dette europæiske samarbejde kan blive en hovedkraft til gavn for alle medlemslandene, for vore befolkninger og for den større verden.

Befolkningen i Danmark og rundt om i Europa har brug for klarhed – klarhed over, hvad vi skal tage os af i fællesskab i det europæiske samarbejde, og hvad hvert enkelt land naturligvis fortsat skal have som national hovedopgave. Europas befolkning ønsker også, at vi yder vores aktive bidrag på verdensscenen, netop i kraft af vores tættere samarbejde. Og fordi vi deler

en række fælles værdier i vor del af verden, som kan blive et positivt afsæt for en bedre global udvikling.

* * *

De europæiske lande står over for tre store hovedopgaver i dag – **et helt Europa** gennem de kommende års udvidelse af medlemskredsen, **et bedre Europa** gennem et bedre samarbejde indadtil og **et aktivt Europa**, der kan sætte den globale dagsorden. Alle tre opgaver indebærer store udfordringer – men også kolossale muligheder for en bedre fremtid for alle.

Et helt Europa

EU's udvidelse er en af de største historiske opgaver i Europa her ved begyndelsen af det 21. århundrede. Udvidelsen af EU vil skabe et helt Europa. Udvidelsen er vejen til social og demokratisk stabilitet i Europas nye demokratier. EU's udvidelse drejer sig om solidaritet med de nye medlemslande, men er også til gavn for langsigtet velfærd og sikkerhed for os selv.

Udvidelsen kan derfor bedst beskrives som en såkaldt ”win-win situation” - også i økonomisk forstand. Alle er i virkeligheden vindere på lidt længere sigt. De nye lande vinder bl.a. i kraft af bedre markedsadgang i EU. Også de eksisterende medlemslande vinder i kraft af forbedrede afsætningsmuligheder og forøget dynamik i økonomierne.

Udvidelsens perspektiv rækker længere end de 12 lande, vi i øjeblikket forhandler med om EU-medlemskab. Enhver europæisk stat, der forpligtende vedkender sig de grundlæggende værdier, som frihed, demokrati, retsstatsprincipper og menneskerettigheder, kan blive medlem af EU. Derfor kan EU længe ude i fremtiden, efterhånden som flere lande opfylder de grundlæggende økonomiske og politiske betingelser, komme til at omfatte hele Europa – også de lande på Balkan, som har

gennemlevet så store tragedier i de seneste år. Det er vigtigt at undgå, at EU's udvidelse fører til nye skillelinier i forhold til omverdenen.

I de sidste ti år har udvidelsen været den vigtigste hovedopgave i dansk udenrigs- og europapolitik. Andet halvår 2002, hvor Danmark har formandskabet i EU, tegner til at kunne markere en afgørende udvikling i europæisk historie. Vi står med en realistisk mulighed for at kunne afslutte forhandlingerne med de første EU-ansøgerlande.

Hermed vil en historisk cirkel kunne slutes. Fra København til København. Det var som bekendt på Det Europæiske Råd i København i 1993, at udvidelsesprocessen for alvor blev sat i søen. Nu vil de første skibe kunne komme i havn ved topmødet i København i december 2002.

Et bedre Europa

Der er en række opgaver, som hvert enkelt medlemsland kun kan løse i et fælles samarbejde med de andre. Det gælder også Danmark.

Opgavelisten er ikke uendelig, men netop samlet om dette centrale tema: Hvad skal vi løse i fællesskab med de andre? Hvordan prioriterer vi?

Vi tror, at samarbejdet – med al den erfaring, vi har fra tiden efter anden verdenskrig – må samle sig om stabil økonomisk og beskæftigelsesmæssig udvikling. Og beskyttelse af vores natur og miljø mod de forureninger, der trænger over grænserne. Vi må udvikle et bedre trafiksamarbejde, ikke mindst til gavn for den kollektive trafik, som i dag hæmmes af alt for meget bureaukrati og forskellige regler, når vi rejser i Europa. Vi må gå imod den virksomheds- og brancherettede statsstøtte, der forvrider konkurrencen, og hvor der ikke er tale om klare

og veldefinerede mål for EU's udvikling, fx miljø- og forbrugerbeskyttelse. Vi må samarbejde endnu bedre om udvikling af vigtige forskningsresultater og beskyttelse af vore fødevarer. EU ikke kun er et samarbejde om penge, men først og fremmest om menneskers fremtidige vilkår. Disse opgaver uddyber vi lidt senere i 10 hovedpunkter for det fremtidige samarbejde.

Et aktivt Europa

Vi har politisk demokrati og politisk ledelse i vores nationale stater i Europa. Med andre ord: Inden for vore landes grænser skaber vi politiske rammer for markeds kræfter og andre kræfter. Vi vedtager regler, fordi vi ikke accepterer, at tilfældigheder og markeds kræfter skal råde alene og udstøde mennesker.

Derfor har vi også brug for samarbejde, politisk samarbejde og politisk fastlagte regler i Europa. Det er vi i gang med at udvikle i disse år, og det bevæger sig i den rigtige retning.

På globalt plan har vi ikke så mange demokratisk fastsatte regler. Ingen reel politisk demokratisk ledelse. Og dermed heller ingen reelt politisk fastsat ramme for markeds kræfterne.

Den internationale udvikling – den såkaldte globalisering – er en ufravigelig realitet. En realitet, vi hverken kan lukke øjnene for, afspærre os fra eller rulle gardinerne ned for.

Gjorde vi det, ville vi for alvor svigte.

Det er en illusion, at vi i Danmark kan forme vores liv og vores udvikling fuldstændigt uafhængigt af omverdenen. Så ville vi for alvor løbe fra vores ansvar. Vi vil derfor i regeringen tackle den nye tid åbent, klart og ambitiøst på det værdigrundlag og den omsorg, som er central i vores velfærdssamfunds udvikling.

* * *

Der er ingen tvivl om, at globaliseringen har betydet, at frie markeds kræfter i en række situationer har fået større råderum og større indflydelse. Enorme økonomiske summer kan på sekunder flyttes mellem verdensdele og søge nye gevinster.

Det betyder på den ene side – som den gode nyhed – at ressourcerne hurtigt kan flyttes derhen, hvor der skabes nye muligheder, og hvor de kan bruges bedst. Det skaber mulighed for større investeringer og ekstra dynamik, der er godt for en positiv udvikling.

Men det skaber også – som den dårlige nyhed – en ny usikkerhed, hvis vi ikke i vores samfund griber den ny tid og former en klar politik.

Det er en udfordring for alle samfund, for alle folk. Hvis vi ikke samles i en ny global strategi, risikerer vi, at konsekvenserne vil være brutale for dem, der ikke er så privilegerede som os. Vi kan ikke lade stå til. Markedet skal fortsat være menneskets tjener og ikke dets herre.

Internationalt er det nu tid at gøre en anstrengelse for, at pendulet svinger i den rigtige retning. At der skabes øget politisk regulering. Her kan og må Europa påtage sig en meget vigtig rolle.

* * *

Der er brug for mere politik på globalt plan, ikke mindre. Der er brug for international regulering. Der er brug for at træffe demokratiske beslutninger på globalt plan.

De transnationale virksomheder kontrollerer i dag en meget betydelig del af verdenshandelen. Det betyder, at der i disse bestyrelseslokaler træffes afgørende beslutninger, som berører millionvis af lønmodtageres fremtid.

I Danmark har vi igennem 75-100 år givet samfundet et menneskeligt ansigt, bl.a. ved at lægge rammerne omkring markedskræfterne. Det er blevet til vores velfærdssamfund. På samme måde bør vi også gøre en ny fælles anstrengelse internationalt. Det bør ikke tage 75 år. Vi kan og bør anvende vores europæiske samarbejde som afsæt. Vi skal arbejde for at forbedre globaliseringens positive konsekvenser og begrænse dens negative virkninger. Vi skal opbygge et sæt spilleregler for de internationale markedskræfter. Vi skal imødegå ustabilitet og konfliktskabelse. Vi skal få pengene til at arbejde til menneskers fordel, til gavn for velfærd og vækst, social trykthed, miljø, menneskerettigheder og demokrati.

Det kræver globalt samarbejde – og Europa har et særligt ansvar for at påtage sig et lederskab. Vi må sikre en global udvikling med opbygning af en fælles orden med international solidaritet og respekt for det enkelte menneskes rettigheder.

* * *

Den største sikkerhedsrisiko i verden er ikke at finde hos os selv. Den største sikkerhedsrisiko i verden er, hvis vi glemmer den tredje verdens udviklingsvilkår og folk. De fattige folks fremtid er i virkeligheden tæt forbundet med vores fremtid.

I egen interesse men først og fremmest i medmenneskelighedens in-teresse må vi fortsætte med det gode eksempel, når det gælder Danmarks internationale økonomiske bistand. Men vi kan netop igennem Europa forstærke den indsats gennem åbning af markeder og gennem internationale aftaler.

Derfor må Europas globale lederskab blive mere synligt og mere aktivt. Dette omfatter et naturligt samarbejde med USA, men også et modspil, hvor der er forskellige opfattelser som fx klimaspørgsmål.

EU skal arbejde for at styrke FN og de globale samarbejdsorganisationer. Arbejdsmetoder og målsætninger i Verdensbanken og Den Internationale Valutafond skal tilpasses den nye tid. Samarbejdet inden for NATO er fortsat af afgørende betydning for dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik.

De opgaver kan Danmark bedst bidrage til i fællesskab med ligesindede. Derfor spiller EU den mest centrale rolle i vores indsats for at tage fremtidens globale udfordringer op. EU er i den ny tid reelt vores slagkraftige, progressive platform i kampen for en global menneskelig udvikling.

* * *

I Europa satte vi os sidste år i Lissabon et fornemt mål: EU vil være den gruppe af medlemslande, den region, som er det mest konkurrencedygtige, socialt ansvarlige og miljømæssigt bæredygtige økonomiske område på kloden. Og vi vil nå det mål inden for de næste ti år.

Det er et værdigt og ambitiøst mål at samarbejde om.

Velfærdsstaten bekender alle Europas lande sig nu til som det grundlag, hvert enkelt land er bedst tjent med. Og det værdigrundlag, det europæiske samarbejde bygger på.

Fødevarerikkerheden, som mange familier med rette er optaget af i deres hverdag, skal håndteres lige så klart og konsekvent i det europæiske og internationale samarbejde som herhjemme. Vi kan ikke kontrollere alt fuldt og helt alene. Også her er der brug for stærkere internationalt samarbejde. Danmark kan i høj grad sætte sit præg.

Og først og sidst står vi foran en ny, global aftale – ”a Global Deal” – som 10 år efter Rio skal blive et afgørende bidrag til en

mere menneskelig, global udvikling. Det bliver en hovedopgave at fremme under det danske formandskab.

At sætte præg, at gøre en forskel. At fremme en menneskelig udvikling på globalt plan bliver en central opgave for EU i fremtiden.

Det er et hovedmål sammen med en succesrig udvidelse af EU og et stadig bedre samarbejde indadtil.

Hvordan samarbejder vi, når vi bliver flere?

Vejen til at sikre en tættere forbindelseslinie mellem medlemslandenes befolkninger og det, der beslutes i EU, er et mere synligt og tættere samarbejde med vore nationale parlamenter – i Danmark det danske Folketing.

Da EU sidste år i december vedtog Nice-traktaten, blev man samtidig enig om, at der er behov for en mere fundamental debat om EU's fremtidige opbygning.

En debat, som også skal blive et bidrag til stærkere folkelig deltagelse i det europæiske samarbejde. Hvis vi ikke havde EU, måtte vi ret hurtigt udvikle et europæisk samarbejde. For sandheden er jo også, at uden et forpligtende samarbejde vil balancen mellem store og små lande tippe. Hvis der alene var tale om et løsere samarbejde, så ville det uundgåeligt blive domineret af de større stater. Derfor er et forpligtende samarbejde i Danmarks interesse.

Men svaret er ikke en europæisk forbundsstat. Det er der i realiteten heller ingen medlemsstater, der ønsker. Svaret er heller ikke at rulle EU tilbage til et traditionelt mellemstatsligt samarbejde, hvor ingen reelt er forpligtet.

EU er de europæiske landes vigtigste base for at finde fælles svar på globaliseringen. Dette gælder ikke mindst de små lande. Dels er det de små lande, som er mest afhængige af et effektivt europæisk økonomisk og politisk samarbejde. Dels er EU den afgørende mulighed for små europæiske lande til at gøre deres indflydelse gældende i de verdensomspændende spørgsmål. Oveni kommer, at det europæiske samarbejde i særlig grad baserer sig på fælles spilleregler. Det gør det nemmere for små lande at gøre sig gældende i forhold til store lande, som nemt kommer til at dominere, hvis vi ikke havde sådanne spilleregler.

* * *

Udgangspunktet for vores overvejelser om EU's fremtidige udformning må naturligvis være det faktum, at EU står over for en meget betydelig udvidelse af medlemslandene. De historiske, kulturelle og politiske forskelle mellem landene bliver stadig større.

Når vi bliver mange flere lande, får det uomgængeligt indflydelse på vores måde at samarbejde på. Det er helt afgørende, at vi videreudvikler samarbejdet sådan, at vi fortsat kan træffe beslutninger i fælles interesse. Men vel at mærke også sådan, at vi respekterer hinanden.

Den nuværende balance mellem EU's forskellige institutioner finder vi er god og tilgodeser landene på en afbalanceret måde. Det gælder balancen mellem Ministerrådet, EU-Kommissionen, EF-Domstolen, Europa-Parlamentet og Revisionsretten som de centrale aktører. EU's institutioner supplerer og afbalancerer hinanden på en måde, der sikrer, at de små lande kan gøre deres indflydelse gældende.

* * *

Når vi bliver mange flere medlemslande, er der behov for i praksis at forbedre måden at træffe beslutninger på.

Det bliver nødvendigt at indføre flertalsafgørelser i Ministerrådet på flere områder. Men vel at mærke flertalsafgørelser, som bygger på det fundamentale princip om minimumsbestemmelser – ikke fuldstændig harmonisering. Det er nødvendigt, for at vi i fremtiden dels kan udvikle vore egne velfærdssamfund, dels videreudvikle vores miljøsamarbejde. Der er fx også god grund til at fastlægge visse mindstekrav til eksempelvis erhvervsskatteområdet, så vi ikke udkonkurrerer hinandens skattekilder. Vi tror, at det er nødvendigt i et EU med over 30 medlemmer for at sikre, at samarbejdet kan fungere.

En praktisk forbedring og effektivisering af Ministerrådernes samarbejde skal også gennemføres. Vi skal stadig arbejde for større åbenhed og gennemsigtighed.

På lidt længere sigt bliver der behov for at lade EU-formandskabet varetage af en gruppe af lande – i stedet for som nu af et nyt land hvert halve år.

Europa-Parlamentet skal fortsat være med til at vedtage EU's regler og bør spille en aktiv rolle som vagthund i forhold til Kommissionen og de andre institutioner.

For Danmark som et lille land er det også naturligt at støtte en Kommission, der er velfungerende og stærk. Derfor må vi insistere på, at Kommissionen færdiggør sit interne reformarbejde. EF-Domstolen skal være lige så velfungerende og konkret, men det skal være klart, at der er Ministerrådet, der udvikler EU's politik.

Danmark ønsker også en stærk revisionsret. De senere års erfaringer har vist, hvor vigtig denne institution er. Kun gennem

effektive, fælles institutioner kan vi sikre, at de fælles regler er lige forpligtende for alle – både små og store lande.

Hvad skal vi samles om i fremtiden?

På en række områder er der behov for et stærkere EU. EU skal bruges, hvor vi i Europa bedst løser opgaverne i fællesskab. Og der er behov for et EU, hvor man i højere grad koncentrerer indsatsen om de grænseoverskridende opgaver, som vi ikke kan løse hver for sig.

Det er vigtigt, at vi holder os for øje, at EU's regler ikke bliver unødigt detaljerede. Danmark skal være i front i indsatsen for at undgå overregulering og unødvendigt bureaukrati.

Derfor støtter Danmark den ny samarbejdsmetode, vi skabte sidste år i Lissabon, om bl.a. at samle ”best practice”. Den vil blive videreudviklet de kommende år på alle de områder, hvor der ikke er brug for fælles regler, men netop gensidig inspiration.

Regeringen mener, at EU's opgaver og praktiske grænser for samarbejdet kan sammenfattes i 10 mål.

- 1) EU skal spille en langt større rolle globalt – når det gælder sikkerhed, menneskerettigheder, økonomi, handel og miljø. EU skal udvise lederskab i FN, i verdenshandelsorganisationen WTO, i globale miljøforhandlinger, i Verdensbanken og Den Internationale Valutafond. EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik skal styrkes. Både fælles økonomiske, politiske og sikkerhedspolitiske virkemidler skal udnyttes. Og EU skal være villig til i endnu højere grad at engagere sig i løsningen af internationale konflikter, som i realiteten også berører vor del af verden. Det civile krisestyringselement i EU's internationale engagement skal fastholdes og udbygges som et afgørende element i sikring af varig fred og sta-

bilitet. Det ville være en naturlig langsigtet konsekvens at få en fælles EU-position og repræsentation i FN's sikkerhedsråd og G7/G8-kredsen samt en styrket position i Verdensbanken og Valutafonden. Man kan også overveje udnævnelse af fælles repræsentanter i internationale forhandlingsfora, hvor det er formålstjenligt.

- 2) Der vil i det udvidede EU være et stort behov for samordning af den økonomiske politik. Det er en forudsætning for, at vi kan styrke beskæftigelsessamarbejdet og fastholde og udvikle vores velfærdssamfund. Vi skal også styrke ligestillingen på vore arbejdsmarkeder og undgå diskrimination.
- 3) EU skal være gensidigt forpligtet af fælles miljøregler og – ambitioner.
- 4) EU's fælles forbrugerpolitik skal effektiviseres og sikre et højt beskyttelsesniveau baseret på forsigtighedsprincippet. EU's politik på fødevarerområdet skal fokusere på sikring af sunde fødevarer.
- 5) Vi har brug for fælles EU-regler mod unfair skattekonkurrence, der undergraver velfærdssamfundenes finansiering. Vi vil arbejde for, at der ikke blot – som i dag – er fælles regler for beskatningsgrundlag og mindstesatser for moms, men at det samme også kommer til at gælde for renteskat, selskabsskat og konkurrencepåvirkende miljøafgifter.
- 6) EU skal have de nødvendige magtmidler til at udvikle og håndhæve det indre marked, sikre effektiv konkurrence, nedbryde monopoler og karteller. Vi må gå imod den virksomheds- og brancherettede statsstøtte, der forvrider konkurrencen, og hvor der ikke er tale om klare og veldefinerede mål for EU's udvikling.
- 7) EU skal i de kommende år udvikle en fælles flygtninge- og indvandrerpolitik og sikre effektiv indsats mod menneskesmugling, illegal indvandring og asylsvindel.
- 8) EU skal være rammen om et effektivt europæisk samarbejde om bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet.
- 9) EU skal fortsat have en fælles landbrugspolitik – men der er behov for en grundlæggende reform af den nuværende

landbrugspolitik. Forbrugerpriserne skal ned på verdensprisniveau og økologien styrkes. EU skal fortsat have en fælles fiskeripolitik. EU's strukturpolitik bør i fremtiden målrettes mod de nye medlemslande.

- 10) EU skal ikke have nye beføjelser på uddannelses- og beskæftigelsespolitikken. Her skal vi først og fremmest lære af hinandens erfaringer. Indretning og finansiering af sundhedsvæsen, ældreomsorg og børnepasning skal også fortsat være en national opgave. Heller ikke kultur- og fritidslovgivningen skal være et EU-anliggende – men et område for gensidig inspiration.

Og den enkelte medlemsstat skal fortsat have mulighed for at føre sin egen fordelingspolitik og for at opretholde eller forbedre sin sociale standard præcis som hidtil. Dette anfægtes da heller ikke af nogen i EU.

Danmarks deltagelse i flygtninge- og indvandrerpolitikken, i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik og i det økonomiske samarbejde sker naturligvis under respekt af vores forbehold. Forbeholdene vedrører områder, som er helt centrale i det europæiske samarbejde i disse år. Regeringen vil naturligvis følge udviklingen nøje.

Når strengen skal trækkes – EU's demokratiske fundament

Hvordan kan vi bidrage til, at EU's fremtidige udvikling er i overensstemmelse med befolkningernes ønsker?

Vi er ikke i tvivl om, at hovedkilden til en stærkere folkelig deltagelse i Europa forbliver hos vore nationale regeringer og parlamenter.

Derfor ser vi en udviklingsproces foran os, hvor nationale regeringer fortsat fastsætter dagsordenen for EU – med Det Euro-

pæiske Råd, som fastlægger EU's prioriteter, og Ministerrådet, som udvikler det daglige samarbejde. En stærk og uafhængig Kommission, som sikrer, at Europas interesser høres og respekteres af alle – og et effektivt Europa-Parlament, som deltager i beslutningerne og fører demokratisk kontrol.

De nationale parlamenter har i en EU-sammenhæng først og fremmest til opgave at kontrollere landets egen regerings optræden i EU-politikken. Det kræver, at Kommissionen og Ministerrådet tilrettelægger deres arbejde med størst mulig åbenhed. De nationale parlamenter skal sikres de bedst mulige arbejdsbetingelser i deres kontrolfunktion.

At skabe tillid og folkelig deltagelse i hele Europa omkring den Europæiske Union betyder, at der må skabes klarhed over arbejdsdelingen mellem Europa og medlemslandene – her kan de nationale parlamenter yde et afgørende bidrag.

Samarbejde mellem de nationale parlamenter kender vi allerede i dag fra COSAC.

Vi bør styrke samarbejdet mellem de nationale parlamenter – fordi vi derved samtidig bidrager til den folkelige deltagelse. Det kunne ske ved at nedsætte en forsamling af nationale parlamentarikere med lige mange repræsentanter fra hvert land. Et ”Nationernes Råd”, forankret i de nationale parlamenter.

Det er også naturligt, eftersom EU er en union af uafhængige stater - og vil vedblive at være en sådan – at den højeste beslutningstagende institution fortsat må være de nationale parlamenter. Derfor bør der være mulighed for en direkte deltagelse i det daglige arbejde.

Vi finder, at en sådan forsamling ville være velegnet til først og fremmest at sikre overvågningen af, at nærhedsprincippet respekteres. Dermed vil denne forsamling være med til at trække

stregen mellem det, Europa skal tage sig af og det, medlemslandene skal tage sig af. Det vil styrke klarheden i forhold til medlemslandenes befolkninger og trygheden og forvisningen om, at der ikke sker en udhuling af de enkelte landes kompetencer, som man ikke direkte har besluttet. Ideen med "Nationernes Råd" er at styrke de nationale parlamenters deltagelse. Derfor vil det være naturligt, at parlamenterne i hvert medlemsland får forelagt alle vigtige forslag med ret til at udtale sig.

* * *

Samtidig skal der sikres gennemsigtighed og forståelighed omkring alle EU's beslutninger. Det er afgørende for den folkelige accept af en hvilken som helst offentlig institution, at befolkningen forstår og har mulighed for at følge beslutningsgangen. Dette er så meget mere nødvendigt, når der er tale om internationale organisationer, der alene i kraft af, at de ligger i et andet land, kan virke fremmede og uforståelige. Den danske regering vil derfor arbejde for den størst mulige åbenhed i hele EU-systemet.

* * *

Danmark vil arbejde for en forenkling og gennemskrivning af traktaten. Mange års erfaringer har lært os, at dette arbejde ikke er let, men det skal naturligvis gøres.

Som led i en forenkling af traktaten, som er grundlaget for det daglige arbejde, bør opbygges en ny grundtraktat, som juridisk har samme folkeretlige karakter som den nu kendte traktat. Altså ikke en forfatning, der har videregående effekt i forhold til nationalstaternes forfatning, herunder i Danmark. Det, vi forestiller os, er netop en grundtraktat, der giver befolkningerne i Europa klarhed om retning og formål for den Europæiske Union:

- En klar beskrivelse af de fælles værdier, vort samarbejde bygger på – i en verden, der har brug for klare signaler fra Europa.

Derfor bør EU's charter om grundlæggende rettigheder indarbejdes i den nye grundtraktat. Det er en god tekst, som sender et klart signal om EU's mål og understreger, at EU handler om andet end økonomi og fælles interesser.

Med udvidelsen af EU's medlemskare med de nye demokratier i Central- og Østeuropa får vi herigennem et klart, fælles værdigrundlag for demokrati, menneskerettigheder, frihed og retsstatsprincipperne.

- En klar formålsbeskrivelse, der bygger på, at vi til gavn for den almindelige befolkning skal samarbejde om det, vi ikke kan løse hver for sig. Der må samtidig være en klar beskrivelse af principperne for arbejdsdelingen mellem det, vi skal samle os om i det europæiske samarbejde og det, nationalstaten fortsat skal tage sig af. En arbejdsdeling, som netop bygger på nærhedsprincippet og de nationale parlamenters nye opgave.
- En klar beskrivelse af beslutningsformen i Europa og institutionernes indbyrdes balance, der fastholdes uændret.

Dansk formandskab i sigte

Danmark overtager formandskabet for EU i 2. halvår 2002. Det bliver en stor opgave for Danmark. Der skal behandles mange og meget afgørende emner i dette halvår. Men vi vil være godt forberedte. Allerede fra 1. januar 2002 deltager Danmark i trojkaen.

Den største opgave bliver udvidelsen. EU's stats- og regeringschefer har erklæret, at udvidelsesprocessen ikke kan standses og rulles tilbage. Det bør være muligt at færdiggøre forhandlingerne senest ved udgangen af 2002 for de kandidatlande, der er klar. Målet er, at disse lande kan deltage i valgene til Europa-Parlamentet i 2004 som medlemmer.

Fra dansk side vil vi arbejde hårdt for at sikre, at denne tidsplan holder, ved at afslutte forhandlingerne med så mange lande som muligt i december 2002 – under det danske formandskab.

En række andre vigtige opgaver er på dagsordenen:

- I EU's landbrugspolitik er behovet for reformer efter dansk opfattelse påtrængende. Der skal iværksættes en midtvejs-evaluering i 2002. Kommissionen afgiver en beretning herom i juli 2002. Nye pejlemærker for fremtidens landbrugspolitik er på dagsordenen.
- Den fælles fiskeripolitik, hvor den nuværende fiskeripolitik udløber ved udgangen af 2002.
- På miljøområdet skal løftes en mængde store sager på en lang række af miljøpolitikens områder (pesticider og kemikalier; udbredelse af miljømærkning, erstatningsansvar og miljøorientering af energipolitikken)
- Forbrugerpolitikken skal styrkes. Det er også en af regeringens prioriteter.
- Fødevarer sikkerheden er et afgørende område, hvor et stort antal emner skal færdigforhandles under dansk formandskab. Det drejer sig bl.a. om regler om bekæmpelse af salmonella og listeria, regler om dyresundhed mv.
- På området indre marked vil især finansielle tjenesteydelser stå i centrum.
- Også økonomiske og finansielle spørgsmål vil være centrale. Det gælder bl.a. nye regler for at begrænse skattely for personer, der vil undgå at betale skat til eget land.
- Bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet.

Når det gælder EU's opgaver på verdensplan, får Danmark også en afgørende formandsopgave:

- Den danske regering vil arbejde for, at der på Verdenstopmødet for bæredygtig udvikling i Johannesburg i september 2002 – i 10-året for Rio-mødet – kan indgås en global aftale eller overenskomst. En sådan global overenskomst – ”a Global Deal” – mellem verdens lande kan fx sikre ulandenes ret til markedsadgang, forbedret udviklingsstøtte, overførsel af moderne teknologi og gældsnedskrivning samtidig med, at der sker en styrkelse af det globale samarbejde om miljøbeskyttelse, udvidede arbejdstagerrettigheder og fremme af verdenshandelen.
- Samarbejdet mellem Asien og Europa finder bl.a. sted via ASEM-møderne. ASEM IV, der er topmøde for 25 stats- og regeringschefer, finder sted i København under det danske formandskab.
- Det danske formandskab betyder også, at Danmark får en ledende opgave under de internationale forhandlinger i verdenshandelsorganisationen WTO.

Vi lægger op til debat

Vi er først for alvor ved at tage hul på debatten om EU's fremtidige udformning.

Den danske regering håber med dette udspil at kunne stimulere debatten om Europas fremtid i Danmark og i EU.

Det er afgørende, at så mange som muligt deltager i debatten om EU. Regeringen opfordrer alle – ikke mindst de mange folkelige organisationer – til at tage del i debatten. Det danske formandskab i 2. halvår 2002 er en oplagt anledning til en god og saglig debat om EU.

Regeringen ser frem til denne debat.

Europas fremtid kræver en ægte og fordomsfri dialog. Vi fremlægger hermed vores bud. Regeringen opfordrer alle til at komme med deres bud på fremtidens EU.

